

Tento dokument slouží výhradně k informačním účelům a nemá žádný právní účinek. Orgány a instituce Evropské unie nenesou za jeho obsah žádnou odpovědnost. Závazná znění příslušných právních předpisů, včetně jejich právních východisek a odůvodnění, jsou zveřejněna v Úředním věstníku Evropské unie a jsou k dispozici v databázi EUR-Lex. Tato úřední znění jsou přímo dostupná přes odkazy uvedené v tomto dokumentu

► **B**

SMĚRNICE RADY 96/67/ES

ze dne 15. října 1996

o přístupu na trh odbavovacích služeb na letištích Společenství

(Úř. věst. L 272, 25.10.1996, s. 36)

Ve znění:

		Úřední věstník		
		Č.	Strana	Datum
► <u>M1</u>	Nariadení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 ze dne 29. září 2003	L 284	1	31.10.2003
► <u>M2</u>	Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1254 ze dne 24. dubna 2024	L 1254	1	30.4.2024

Opravena:

- **C1** Oprava, Úř. věst. L 310, 24.9.2020, s. 6 (96/67/ES)

▼B**SMĚRNICE RADY 96/67/ES****ze dne 15. října 1996****o přístupu na trh odbavovacích služeb na letištích Společenství***Článek 1***Předmět**

1. Tato směrnice se vztahuje na každé letiště otevřené pro veřejnou obchodní dopravu umístěné na území členského státu, na které se vztahuje Smlouva, za těchto podmínek:

- a) ustanovení čl. 7 odst. 1 týkající se jiných kategorií služeb pozemního odbavování, než které jsou uvedeny v čl. 7 odst. 2, se počínaje 1. lednem 1998 použijí pro veškerá letiště bez ohledu na objem provozu;
- b) ustanovení týkající se kategorií služeb pozemního odbavování uvedených v čl. 7 odst. 2 se počínaje 1. lednem 1998 použijí pro letiště, jejichž roční objem provozu není nižší než 1 milion cestujících nebo 25 000 tun nákladu;
- c) ustanovení týkající se kategorií služeb pozemního odbavování uvedených v článku 6 se počínaje 1. lednem 1999 použijí pro letiště,
 - jejichž roční objem provozu není nižší než 3 miliony cestujících nebo 75 000 nákladu nebo
 - jejichž objem provozu nebyl nižší než 2 miliony cestujících nebo 50 000 tun nákladu během období posledních šesti měsíců před 1. dubnem nebo 1. říjnem předchozího roku.

2. Aniž je dotčen odstavec 1, vztahuje se tato směrnice počínaje 1. lednem 2001 na veškerá letiště otevřená pro veřejnou obchodní dopravu umístěná na území členského státu, na které se vztahuje Smlouva, jejichž roční objem provozu není nižší než 2 miliony cestujících nebo 50 000 tun nákladu.

3. V případě, že letiště dosáhne jednoho z prahů nákladní dopravy uvedených v tomto článku, aniž by dosáhlo odpovídajícího prahu přepravy cestujících, nepoužije se tato směrnice pro kategorie služeb pozemního odbavování vymezené výlučně pro cestující.

▼M2**▼B**

5. Tato směrnice se použije pro letiště Gibraltar, aniž jsou dotčeny právní postupy Španělského království a Spojeného království ve sporech o suverenitu nad územím, kde se letiště nachází.

6. Použitelnost této směrnice pro letiště v Gibraltaru se pozastavuje, dokud nebude zaveden režim stanovený ve společném prohlášení ministrů zahraničních věcí Španělského království a Spojeného království ze dne 2. prosince 1987. Vlády Španělska a Spojeného království budou Radu o tomto datu informovat.

▼B*Článek 2***Definice**

Pro účely této směrnice se:

- a) „letišťem“ rozumí jakýkoliv pozemek zvlášť přizpůsobený pro přistávání, vzlet a manévrování letadel, včetně pomocných zařízení souvisejících s provozem a obsluhou letadel, a zařízení potřebná k zajištění obchodních leteckých služeb;
- b) „letištním systémem“ rozumí dvě nebo více letišť seskupených k obsluze jednoho města nebo aglomerace, jak je uvedeno v příloze II k nařízení Rady (EHS) č. 2408/92 ze dne 23. července 1992 o přístupu leteckých dopravců Společenství na letecké trasy uvnitř Společenství;
- c) „řídícím orgánem letiště“ rozumí orgán, který ve spojení s ostatními činnostmi nebo bez vztahu k ostatním činnostem, má podle vnitrostátních právních předpisů za úkol správu a kontrolu letištní infrastruktury, koordinaci a řízení činností různých dopravců přítomných na letišti nebo daného letištního systému;
- d) „uživatelé letiště“ rozumí jakákoliv fyzická nebo právnická osoba provozující leteckou přepravu cestujících, pošty nebo nákladu z daného letiště nebo do daného letiště;
- e) „pozemním odbavováním“ rozumí služby poskytované na letišti uživatelům letiště, jak jsou popsány v příloze;
- f) „odbavováním vlastními silami“ rozumí stav, kdy si uživatel letiště sám přímo zajišťuje jednu nebo více kategorií služeb pozemního odbavování a neuzavírá žádnou smlouvu jakéhokoliv druhu s třetí osobou pro poskytování těchto služeb; pro účely této definice není za třetí osobu mezi samotnými uživateli letiště považován uživatel, který:
 - má většinový podíl u jiného uživatele nebo
 - kdy většinový podíl u obou drží jediný subjekt;
- g) „poskytovatelem služeb pozemního odbavování“ rozumí jakákoliv fyzická nebo právnická osoba poskytující třetím osobám jednu nebo více kategorií služeb pozemního odbavování.

*Článek 3***Řídící orgán letiště**

1. Je-li letiště nebo letištní systém řízeno a provozováno, nikoliv jen jedním orgánem, ale více samostatnými orgány, je pro účely této směrnice každý z těchto orgánů považován za součást řídicího orgánu letiště.
2. Obdobně je-li pro několik letišť či letištních systémů zřízen pouze jediný řídicí orgán, je každé z těchto letišť či letištních systémů pro účely této směrnice považováno za samostatné.
3. Jestliže řídicí orgány letišť podléhají dozoru nebo kontrole vnitrostátního orgánu veřejné moci, je tento orgán v rámci svých právních povinností povinen zajistit uplatňování této směrnice.

▼B*Článek 4***Oddělení účtů**

1. Jestliže řídicí orgán letiště nebo uživatel letiště nebo poskytovatel služeb pozemního odbavování poskytuje služby pozemního odbavování, musí účty ze své činnosti pozemního odbavování důsledně oddělovat od účtů ostatních činností, a to v souladu s běžnou obchodní praxí.

2. Nezávislý revizor jmenovaný členským státem musí zkontrolovat, zda se provádí oddělování účtů.

Revizor rovněž kontroluje, zda nedochází k finančním tokům mezi činnostmi řídicího orgánu jako letištní správy a jeho činnostmi pozemního odbavování.

*Článek 5***Výbor uživatelů letiště**

1. Nejpozději do dvanácti měsíců po vstupu této směrnice v platnost zajistí členské státy, aby byl pro každé dotčené letiště zřízen výbor zástupců uživatelů letiště nebo organizací zastupujících uživatele letiště.

2. Všichni uživatelé letiště mají právo být zastoupeni v tomto výboru nebo, jestliže si to přejí, být zastoupeni ve výboru organizací, kterou pro tento účel určí.

*Článek 6***Pozemní odbavování pro třetí osoby**

1. V souladu s úpravou stanovenou v článku 1 přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění svobodného přístupu poskytovatelů služeb pozemního odbavování na trh tak, aby mohly poskytovat služby pozemního odbavování třetím osobám.

Členské státy mají právo požadovat, aby poskytovatelé služeb pozemního odbavování byli usazeni ve Společenství.

2. Členské státy mohou omezit počet poskytovatelů oprávněných poskytovat tyto kategorie služeb pozemního odbavování:

— odbavování zavazadel,

— manipulace na rampě,

— manipulace s pohonnými hmotami a oleji,

— odbavování nákladu a pošty, co se týká fyzické manipulace s nákladem a poštou mezi letištním terminálem a letadlem při přiletu, odletu nebo v tranzitu.

3. Kromě toho počínaje 1. lednem 2001 nejméně jeden z oprávněných poskytovatelů nesmí být přímo či nepřímo kontrolován

— řídicím orgánem letiště, ani

▼B

- kterýmkoliv uživatelem letiště, který přepravil více než 25 % cestujících a nákladu zaznamenaných na letišti během roku předcházejícímu rok, kdy byli tito poskytovatelé vybíráni, ani
- subjektem kontrolujícím přímo nebo nepřímo daný řídicí orgán nebo daného uživatele nebo subjektem přímo či nepřímo kontrolovaným tímto řídicím orgánem nebo uživatelem letiště.

Do 1. červenci 2000 však může členský stát požádat, aby povinnost uvedená v tomto odstavci byla odložena do 31. prosince 2002.

Komise ve spolupráci s výborem zmíněným v článku 10 tuto žádost prošetří a může s ohledem na vývoj v odvětví, a zejména stav na letištích srovnatelných co do objemu a struktury dopravy, rozhodnout o udělení souhlasu s uvedenou žádostí.

4. Jestliže v souladu s odstavcem 2 členské státy omezí počet oprávněných poskytovatelů, nesmějí tyto členské státy bránit uživateli letiště, ať již je mu přidělena kterákoliv jeho část, aby si vybral ve vztahu ke každé kategorii služeb pozemního odbavování postižené omezením nejméně mezi dvěma poskytovateli služeb pozemního odbavování za podmínek stanovených v odstavcích 2 a 3.

*Článek 7***Odbavování vlastními silami**

1. V souladu s úpravou stanovenou v článku 1 přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění svobody odbavování vlastními silami.

2. Nicméně členské státy si mohou vyhradit udělení práva na odbavování vlastními silami ne méně než dvěma uživatelům letiště za předpokladu, že budou vybráni na základě relevantních, objektivních, průhledných a nediskriminujících kritérií. Jedná se o tyto kategorie služeb pozemního odbavování:

- odbavování zavazadel,
- manipulace na rampě,
- manipulace s pohonnými hmotami a oleji,
- odbavování nákladu a pošty, co se týká fyzické manipulace s nákladem a poštou mezi letištním terminálem a letadlem při příletu, odletu nebo v tranzitu.

*Článek 8***Centralizované infrastruktury**

1. Bez ohledu na použitelnost článků 6 a 7 mohou členské státy pro určitý řídicí orgán letiště nebo pro jiný orgán řízení vyhradit řízení centralizovaných infrastruktur užívaných pro poskytování služeb pozemního odbavování, jejichž složitost, náklady nebo vliv na životní prostředí neumožňují rozdělení nebo zdvojování služeb, jako je třídění zavazadel, odmrazování, čištění vody a rozdělování pohonných hmot. Mohou stanovit, že pro poskytovatele služeb pozemního odbavování a uživatele letišť provádějících odbavování vlastními silami je užívání těchto infrastruktur povinné.

▼B

2. Členské státy zajistí, aby řízení těchto infrastruktur bylo průhledné, objektivní a nediskriminující a aby v mezích stanovených touto směrnicí zejména nebránilo přístupu poskytovatelům nebo uživatelům letišť provádějícím odbavování vlastními silami.

*Článek 9***Odchytky**

1. Jestliže zvláštní omezení disponibilního prostoru nebo kapacity vznikající zejména z míry dopravního zatlčení a míry využívání areálu letiště znemožňují otevření trhu nebo provádění odbavování vlastními silami v míře stanovené v této směrnici, může se dotýčný členský stát rozhodnout:

- a) omezit na celém letišti nebo na jeho části pro jednu či dvě kategorie služeb pozemního odbavování, jiných než zmíněných v čl. 6 odst. 2 počet poskytovatelů; v tom případě se použije čl. 6 odst. 2 a 3;
- b) vyhradit pro jediného poskytovatele jednu či více kategorií služeb pozemního odbavování uvedených v čl. 6 odst. 2;
- c) vyhradit odbavování vlastními silami pro omezený počet uživatelů letiště pro kategorie služeb pozemního odbavování jiných než zmíněných v čl. 7 odst. 2 za předpokladu, že tito uživatelé budou vybráni na základě relevantních, objektivních, průhledných a nediskriminujících kritérií;
- d) pro kategorie služeb pozemního odbavování uvedené v čl. 7 odst. 2 zakázat odbavování vlastními silami nebo je omezit na jediného uživatele letiště.

2. Veškeré odchytky, o kterých bylo rozhodnuto podle odstavce 1, musí obsahovat:

- a) přesné určení kategorie nebo kategorií služeb pozemního odbavování, pro které je udělena odchylka, a zvláštní omezení disponibilního prostoru nebo kapacity, které tuto odchylku odůvodňují;
- b) plán vhodných opatření k překonání těchto omezení.

Kromě toho odchylky nesmějí

- i) nepřiměřeně poškozovat cíle této směrnice,
- ii) vyvolávat narušování hospodářské soutěže mezi poskytovateli služeb pozemního odbavování a uživateli letiště provádějícími odbavování vlastními silami,
- iii) trvat déle, než je nutné.

3. Členské státy oznámí Komisi veškeré odchylky, které udělí na základě odstavce 1, a důvody pro tyto odchylky, a to nejméně tři měsíce před nabytím účinnosti těchto odchylek.

Komise zveřejnění v *Úředním věstníku Evropských společenství* souhrn těchto rozhodnutí, které jí byly oznámeny, a vyzve dotčené osoby k vyjádření.

▼B

4. Komise důkladně prozkoumá rozhodnutí o odchylkách předložená členskými státy. Za tímto účelem Komise provede podrobný rozbor situace a vypracuje studii o vhodných opatřeních předložených členskými státy a ověří, zda údajná omezení existují a zda není možné otevřít trh nebo provádět odbavování vlastními silami v míře stanovené touto směrnicí.

5. Návazně na tento průzkum a po konzultaci s dotýčnými členskými státy Komise může schválit rozhodnutí členského státu, nebo je odmítnout, jestliže má za to, že nebyla prokázána existence údajných omezení nebo že nejsou tak vážná, aby ospravedlňovala výjimku. Po konzultaci s daným členským státem Komise může rovněž požadovat od členského státu, aby změnil rozsah odchylek nebo je omezil na ty části letiště či letištního systému, kde bylo prokázáno, že údajná omezení existují.

Komise rozhodne nejpozději do tří měsíců po oznámení členského státu a toto rozhodnutí je zveřejněno v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

6. Doba trvání odchylky udělené členským státem v souladu s odstavcem 1 nesmí překročit tři roky, kromě odchylek udělených podle odst. 1 písm. b). Nejpozději do tří měsíců před koncem této lhůty musí členský stát k jakékoli žádosti o odchylku přijmout nové rozhodnutí, které je rovněž předmětem postupu stanoveného v tomto článku.

Doba trvání odchylky podle odst. 1 písm. b) nesmí překročit dva roky. Na základě odstavce 1 však členský stát může požádat, aby tato lhůta byla jednou prodloužena o dva roky. O této žádosti Komise rozhodne po konzultaci s výborem uvedeným v článku 10.

▼M1*Článek 10***Poradní výbor**

1. Komisi je nápomocen výbor.
2. Výbor radí Komisi v otázkách uplatňování článku 9.
3. Dále může být výbor konzultován k jakékoli další otázce týkající se uplatňování této směrnice.
4. Odkazuje-li se na tento článek, použijí se články 3 a 7 rozhodnutí 1999/468/ES ⁽¹⁾ s ohledem na článek 8 zmíněného rozhodnutí.
5. Výbor přijme svůj jednací řád.

⁽¹⁾ Rozhodnutí Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi (Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23).

▼ B

Článek 11

Výběr poskytovatelů

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření pro uspořádání postupu výběru poskytovatelů oprávněných k poskytování služeb pozemního odbavování na letišti, kde je počet těchto poskytovatelů omezen, jak je pro jednotlivé případy stanoveno v čl. 6 odst. 2 nebo v článku 9. Tento postup musí vyhovovat těmto zásadám:

- a) V případě, že členské státy stanoví standardní předpoklady nebo technické podmínky, kterým mají poskytovatelé služeb pozemního odbavování vyhovovat, musí být tyto předpoklady či technické podmínky stanoveny po poradě s výborem uživatelů letišť. Výběrová kritéria stanovená ve standardních předpokladech nebo technických podmínkách musí být relevantní, objektivní, průhledná a nediskriminující.

Poté co uvědomí Komisi, může dotýčný členský stát zahrnout mezi standardní předpoklady nebo technické podmínky, kterým musí poskytovatelé služeb pozemního odbavování vyhovovat, závazek veřejné služby týkající se letiště obsluhujícího okrajové nebo rozvíjející se regiony, které jsou součástí jeho území a které nesouvisejí s obchodními zájmy, ale jsou zásadně důležité pro dotýčný členský stát.

- b) Musí být vypsáno nabídkové řízení a zveřejněno v *Úředním věstníku Evropských společenství* a na toto oznámení může každý poskytovatel služeb pozemního odbavování mající zájem odpovědět.

- c) Poskytovatelé služeb pozemního odbavování jsou vybíráni:

- i) po poradě řídicího orgánu letiště s výborem uživatelů letiště a za předpokladu, že řídicí orgán letiště

— neposkytuje podobné služby pozemního odbavování,

— nemá přímou ani nepřímou kontrolu nad kterýmkoliv podnikem poskytujícím tyto služby,

— nemá účast v žádném takovém podniku,

- ii) ve všech ostatních případech příslušnými orgány členských států, které jsou nezávislé na řídicím orgánu dotyčného letiště a které se nejprve poradí s výborem uživatelů letiště a řídicím orgánem letiště.

- d) ►C1 Poskytovatelé služeb pozemního odbavování jsou vybíráni na dobu nejvýše sedmi let. ◀

- e) Jestliže poskytovatel služeb pozemního odbavování zastaví svou činnost před koncem doby, na kterou byl vybrán, musí být nahrazen stejným postupem.

▼B

2. Jestliže je počet poskytovatelů služeb pozemního odbavování omezen v souladu s čl. 6 odst. 2 nebo článkem 9, může řídicí orgán letiště sám poskytovat služby pozemního odbavování, aniž by podléhal výběrovému postupu stanovenému v odstavci 1. Rovněž může pověřit některý podnik poskytováním služeb pozemního odbavování na dotyčném letišti, aniž by tento podnik musel být podroben uvedenému postupu výběru,

— jestliže přímo nebo nepřímo tento podnik kontroluje nebo

— jestliže nad ním má tento podnik přímou nebo nepřímou kontrolu.

3. Řídicí orgán letiště musí informovat výbor uživatelů letiště o rozhodnutích přijatých podle tohoto článku.

*Článek 12***Ostrovní letiště**

V souvislosti s výběrem poskytovatelů služeb pozemního odbavování na letišti v souladu s článkem 11 může členský stát rozšířit závazek veřejné služby na jiná letiště v tomto členském statě, pokud

— jsou tato letiště umístěna na ostrovech ve stejné zeměpisné oblasti a

— každé z těchto letišť vykazuje objem provozu nejméně 100 000 cestujících ročně a

— toto rozšíření je schváleno Komisí po konzultaci s výborem zmíněným v článku 10.

*Článek 13***Porady**

Členské státy zajistí, aby k uplatňování této směrnice byla uspořádána povinná porada mezi řídicím orgánem letiště, výborem uživatelů letiště a podnikem poskytujícím služby pozemního odbavování. Tato porada musí mimo jiné zahrnovat cenu těchto služeb pozemního odbavování, na které byla udělena odchylka v souladu s čl. 9 odst. 1 písm. b), a organizaci poskytování těchto služeb. Tyto porady se pořádají nejméně jednou za rok.

*Článek 14***Schválení**

1. Členské státy mohou podmínit činnost pozemního odbavování poskytovatele služeb pozemního odbavování nebo uživatele provádějícího odbavování na letišti vlastními silami schválením veřejným orgánem nezávislým na řídicím orgánu letiště.

Kritéria pro tento souhlas se týkají zdravé finanční situace a dostatečného pojistného krytí, bezpečnostních zařízení, letadel, techniky a osob, stejně jako ochrany životního prostředí a souladu s příslušnými právními předpisy v sociální oblasti.

Kritéria musí vyhovovat těmto zásadám:

a) musí být uplatňována nediskriminujícím způsobem na různé poskytovatele služeb pozemního odbavování a uživatele letiště;

▼B

- b) musí být přiměřená sledovanému cíli;
- c) nesmějí v praxi omezovat přístup na trh nebo svobodu odbavovat vlastními silami na úroveň nižší, než je stanovena touto směrnicí.

Tato kritéria se zveřejňují a poskytovatel služeb pozemního odbavování nebo uživatel letiště provádějící odbavování vlastními silami musí být o postupu schvalování předem informováni.

2. Schválení může být zamítnuto nebo odejmuto jen tehdy, jestliže poskytovatel služeb pozemního odbavování nebo uživatel letiště provádějící odbavování vlastními silami z důvodu vlastní činnosti nevyhovuje kritériím uvedeným v odstavci 1.

Důvody pro zamítnutí nebo odejmutí musí být dotyčnému poskytovateli nebo dotyčnému uživateli a řídicímu orgánu letiště sděleny.

*Článek 15***Pravidla chování**

Na základě návrhu řídicího orgánu letiště může členský stát, kde je to vhodné,

- zakázat poskytovateli služeb pozemního odbavování nebo uživateli letiště poskytovat služby pozemního odbavování nebo odbavovat vlastními silami, jestliže tento poskytovatel nebo uživatel nevyhoví pravidlům stanoveným pro zajištění řádné činnosti letiště.

Tato pravidla musí vyhovovat těmto zásadám:

- a) musí být uplatňována nediskriminujícím způsobem pro různé poskytovatele služeb pozemního odbavování nebo uživatele letiště;
 - b) musí být přiměřená sledovanému cíli;
 - c) nesmějí v praxi omezovat přístup na trh nebo svobodu odbavovat vlastními silami na úroveň nižší, než je stanovena touto směrnicí,
- zejména požadovat, aby se poskytovatelé služeb pozemního odbavování na letišti účastnili poctivým a nediskriminujícím způsobem plnění závazků veřejné služby stanovených vnitrostátními právními předpisy, včetně závazku zajišťovat trvalé služby.

*Článek 16***Přístup k zařízením**

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby poskytovatelé služeb pozemního odbavování a uživatelé letiště přející si odbavovat vlastními silami měli přístup k letištním zařízením v nezbytné míře umožňující jim provádět své činnosti. Jestliže řídicí orgán letiště nebo případně veřejný orgán nebo jakýkoliv jiný orgán spravující tato zařízení uloží podmínky tohoto přístupu, musí být tyto podmínky relevantní, objektivní, průhledné a nediskriminující.

▼B

2. Prostor, který je k dispozici k pozemnímu odbavování na letišti, musí být rozdělen mezi různé poskytovatele služeb pozemního odbavování a uživatele letiště provádějící odbavování vlastními silami, včetně nových uchazečů v této oblasti, v míře nezbytné pro vykonávání jejich práv a k umožnění účinné a korektní hospodářské soutěže na základě relevantních, objektivních, průhledných a nediskriminujících pravidel a kritérií.

3. Jestliže přístup k letištním zařízením zahrnuje vybírání poplatků, musí být tyto poplatky určeny podle relevantních, objektivních, průhledných a nediskriminujících kritérií.

*Článek 17***Spolehlivost a bezpečnost**

Touto směrnicí nejsou v žádném případě dotčeny práva a povinnosti členských států týkající se veřejného pořádku, spolehlivosti a bezpečnosti na letištích.

*Článek 18***Sociální ochrana a ochrana životního prostředí**

Aniž je dotčeno uplatňování této směrnice, mohou členské státy v souladu s ostatními právními předpisy Společenství přijmout nezbytná opatření k zajištění ochrany práv pracujících a ochrany životního prostředí.

*Článek 19***Soulad s vnitrostátními předpisy**

Poskytovatel služeb pozemního odbavování na letišti v členském státě je povinen dodržovat vnitrostátní právní předpisy slučitelné s právem Společenství.

*Článek 20***Vzájemnost**

1. Aniž jsou dotčeny mezinárodní závazky Společenství, může členský stát v souladu s právem Společenství zcela nebo částečně pozastavit povinnosti plynoucí z této směrnice ve vztahu k poskytovatelům služeb pozemního odbavování a uživatelům letiště z třetí země, kdykoliv se zdá, že třetí země ve vztahu k přístupu na trh pozemního odbavování nebo odbavování vlastními silami:

- a) nezachází právně nebo fakticky s poskytovateli služeb pozemního odbavování z členských států a s uživateli letišť z členských států provádějícími odbavování vlastními silami způsobem srovnatelným se způsobem, jakým členské státy zacházejí s poskytovateli služeb pozemního odbavování z této třetí země a uživateli letišť z této třetí země provádějícími odbavování vlastními silami, nebo
- b) neposkytují právně nebo fakticky poskytovatelům služeb pozemního odbavování z členských států a uživatelům letišť z členských států provádějícím odbavování vlastními silami národní zacházení nebo
- c) poskytuje poskytovatelům služeb pozemního odbavování z třetích zemí a uživatelům letišť z třetích zemí příznivější podmínky než poskytovatelům služeb pozemního odbavování z členských států a uživatelům letišť z členských států provádějícím odbavování vlastními silami.

▼B

2. Dotyčný členský stát sdělí Komisi jakékoliv pozastavení nebo odvolání práv a povinností.

*Článek 21***Právo na opravný prostředek**

Členské státy nebo případně řídicí orgány letišť musí zajistit, aby kterákoliv osoba, která prokáže oprávněný zájem, měla právo podat opravný prostředek proti rozhodnutím nebo jednotlivým opatřením přijatým v souladu s čl. 7 odst. 2 a články 11 až 16.

Musí být umožněno podat opravný prostředek u vnitrostátního soudu nebo u jiného orgánu veřejné moci, než je řídicí orgán dotyčného letiště, a případně u veřejného orgánu, který tento orgán řídí.

*Článek 22***Informační zpráva a revize**

Členské státy sdělí Komisi informace, které Komise potřebuje, aby mohla vypracovat zprávu o uplatňování této směrnice.

Tato zpráva spolu s případnými návrhy na revizi této směrnice musí být vypracována do 31. prosince 2001.

*Článek 23***Provádění**

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do jednoho roku ode dne zveřejnění v *Úředním věstníku Evropských společenství*. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

*Článek 24***Vstup v platnost**

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

▼ B

Článek 25

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy.

*PŘÍLOHA***SEZNAM SLUŽEB POZEMNÍHO ODBAVOVÁNÍ**

1. Pozemní správa a dozor zahrnují:
 - 1.1 služby reprezentace a spolupráce s místními orgány nebo jinými osobami, vyplácení peněžních náhrad v zastoupení uživatele letiště a poskytování kancelářských prostor pro jejich zástupce,
 - 1.2 kontrolu nákladu, předávání zpráv a telekomunikace,
 - 1.3 manipulaci, skladování, údržbu a správu zařízení jednotkových nákladů,
 - 1.4 veškeré ostatní dozorové služby před letem, během letu a po letu a veškeré ostatní správní služby požadované uživatelem letiště.
2. Odbavování cestujících zahrnuje veškeré druhy pomoci cestujícím při jejich příletu, odletu, tranzitu nebo přestupu včetně kontroly letenek a cestovních dokladů, registrace zavazadel a jejich přepravy do třídícího prostoru.
3. Odbavování zavazadel zahrnuje manipulaci se zavazadly v třídícím prostoru, jejich třídění, přípravu k odletu, nakládání na zařízení určené k jejich přemísťování z letadla na třídící prostor a zpět a jejich vykládání z tohoto zařízení a přepravu zavazadel z třídícího prostoru do prostoru jejich vyzvedávání.
4. Manipulace s nákladem a poštou zahrnuje:
 - 4.1 u nákladu: fyzickou manipulaci s vyváženým, převáženým a dováženým nákladem, manipulaci s příslušnými dokumenty, celní postupy a provádění veškerých záchovných postupů dohodnutých mezi stranami nebo vyžadovaných okolnostmi,
 - 4.2 u pošty: fyzickou manipulaci s přicházející a odesílanou poštou, manipulaci s příslušnými dokumenty a provádění veškerých bezpečnostních postupů dohodnutých mezi stranami nebo vyžadovaných okolnostmi.
5. Manipulace na rampě zahrnuje:
 - 5.1 řazení letadla na zemi při příletu a odletu (*),
 - 5.2 pomoc při parkování letadla a zajišťování vhodných zařízení (*),
 - 5.3 komunikaci mezi letadlem a poskytovatelem služeb na letištní ploše (*),
 - 5.4 nakládání a vykládání letadla včetně zajišťování a obsluhování nezbytných prostředků a dopravu posádky a cestujících mezi letadlem a terminálem a dopravu zavazadel mezi letadlem a terminálem,
 - 5.5 zajišťování a obsluhu vhodných prostředků pro startování motorů,
 - 5.6 přemísťování letadla při příletu a odletu, stejně jako zajišťování a obsluhu vhodných zařízení,
 - 5.7 dopravu potravin a nápojů, jejich nakládání do letadla a vykládání z letadla.

(*) Za předpokladu, že tyto služby nejsou zajišťovány službou letového provozu.

▼B

6. Obsluha letadel zahrnuje:
 - 6.1 vnější a vnitřní čištění letadla, obsluhu toalet a zásobníků na vodu,
 - 6.2 chlazení a vyhřívání kabiny, odstraňování sněhu a ledu, odmrazování letadla,
 - 6.3 úklid kabiny včetně jejího vhodného vybavení, skladování vybavení.
7. Manipulace s pohonnými hmotami a oleji zahrnuje:
 - 7.1 organizování a provádění činností spojených s tankováním pohonných hmot a jejich vypouštěním, včetně skladování pohonných hmot a kontroly kvality množství dodávek pohonných hmot,
 - 7.2 doplňování oleje a ostatních kapalin.
8. Údržba letadel zahrnuje:
 - 8.1 běžnou obsluhu prováděnou před odletem,
 - 8.2 obsluhu, která není běžná a je požadována uživatelem letiště,
 - 8.3 zajišťování a správu náhradních dílů a vhodného vybavení,
 - 8.4 vyžadování rezervace pro vhodné parkování nebo prostor hangáru pro provedení údržby.
9. Letové činnosti a správa posádky zahrnuje:
 - 9.1 přípravu letu na odletovém letišti nebo na kterémkoliv jiném místě,
 - 9.2 pomoc při přiletu včetně nového odbavení, je-li třeba,
 - 9.3 služby po skončení letu,
 - 9.4 správu posádek.
10. Povrchová doprava zahrnuje:
 - 10.1 pořádání a provádění dopravy posádky, cestujících, zavazadel, nákladu a pošty mezi různými terminály stejného letiště, vyjma dopravu mezi letadlem a kterýmkoliv jiným místem v obvodu stejného letiště,
 - 10.2 veškerou zvláštní dopravu požadovanou uživatelem letiště.
11. Zásobovací služby zahrnují:
 - 11.1 spolupráci s dodavateli a s jejich vedením,
 - 11.2 skladování potravin a nápojů a vybavení nezbytného pro jejich přípravu,
 - 11.3 čištění tohoto vybavení,
 - 11.4 přípravu a dodávku tohoto vybavení a potravin.